

Lijst met verschillen
ISA's versus NV COS 2019
16 april 2019

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Status lijst met verschillen

Deze publicatie, die tot stand is gekomen onder verantwoordelijkheid van de NBA, geeft de verschillen aan tussen de oorspronkelijke International Standards on Auditing (ISA's) ten opzichte van de Nadere Voorschriften Controle- en overige Standaarden (NV COS) 2019. De verschillen zijn gemarkeerd, tenzij de gehele tekst in het Nederlands afwijkt. Deze publicatie heeft niet de status van beroepsreglementering.

Standaard	ISA	NV COS
Algemeen	Code of Ethics	In Nederland is de Code of Ethics verwerkt in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en/of de Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR). Op verschillende plekken in de NV COS wordt verwezen naar de VGBA (i.p.v. de Code of Ethics): Standaard 200 paragraaf A16, A17 en A18, Standaard 220 paragraaf 7n, A4, A9 en voetnoot 13, Standaard 250 paragraaf A30, voetnoot 17 en 18 Standaard 700 paragraaf 28c, 50e en A34, Standaard 720 voetnoot 2, 11 en 17, Standaard 810 voetnoot 15 Op verschillende plekken in de NV COS wordt verwezen naar de ViO (i.p.v. de Code of Ethics): Standaard 220 paragraaf A5, Standaard 260 paragraaf A31 en voetnoot 26, Standaard 610 paragraaf 11 en A14 en voetnoot 7 en 18, Standaard 700 paragraaf 28c, 28e, 50e, A34 en A39. Op verschillende plekken in de NV COS wordt verwezen naar de NV NOCLAR (i.p.v. de Code of Ethics): Standaard 240 paragraaf A6, voetnoot 14, Standaard 250 paragraaf A8, voetnoot 11, A30.
Algemeen	International Standard on Quality Control (ISQC) 1 or national requirements that are at least as demanding	In de NV COS wordt dit aangeduid als "Wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteitsbeheersing (voetnoot)". Voetnoot toegevoegd: Afhankelijk van de situatie Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)/Besluit toezichtaccountantsorganisaties (Bta)/Verordening accountantsorganisaties (VAO) of Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS).

Standaard	ISA	NV COS
		Deze term komt op verschillende plekken in de NV COS voor: Standaard 200 paragraaf A19, Standaard 220 paragraaf 2, A1, A8, A17 en A34, Standaard 230 paragraaf 3e, A21 en A23, Standaard 260 bijlage 1, Standaard 610 paragraaf A11, Standaard 620 paragraaf A11, Standaard 700 paragraaf A61. Soms worden nog specifieke artikelen Wta, Bta, VAO, NVKS genoemd: Standaard 200 voetnoot 11, Standaard 220 voetnoot 2, 12,16, 28 en 30, Standaard 230 voetnoot 4, 15, 17, 19 en 21.
220 par. 7e	Firm - A sole practitioner, partnership or corporation or other entity of professional accountants.	(vervallen: zie definities hieronder: deze vormen samen een geheel)
220 par. 7r	-	<i>Accountantsafdeling</i> – De organisatorische eenheid, die behoort tot een onderneming, een instelling of de overheid en daarmee gelijk te stellen dienst, waarbij één of meer accountants werkzaam zijn die: - a binnen die onderneming, instelling of overheid en daarmee gelijk te stellen dienst verbijzonderde toetsende activiteiten verrichten, waaronder begrepen het onderzoek naar en de evaluatie en bewaking van de toereikendheid en effectiviteit van de administratieve organisatie en interne beheersing; of - b binnen die onderneming, instelling of overheid en daarmee gelijk te stellen dienst dan wel bij derden verbijzonderde toetsende activiteiten verrichten ter zake van een door die onderneming instelling of de overheid en daarmee gelijk te stellen dienst, dan wel genoemde derden af te leggen financiële verantwoording en daarover verslag uitbrengen aan de onderneming, instelling of overheid en de daarmee gelijk te stellen dienst waartoe de accountantsafdeling behoort.
220 par. 7q	-	<i>Accountantseenheid</i> – De accountantsafdeling of de accountantspraktijk. Dit is aangepast in de gehele NV COS. Overal waar (audit) kantoor als vertaling van (audit) firm stond, is dit vervangen door accountantseenheid. De specifieke referenties zijn niet weergegeven in de lijst omdat dit een groot aantal betreft.
220 par. 7t	-	<i>Accountantskantoor</i> – Hieronder wordt verstaan: a de organisatorische eenheid waarbij een accountant werkzaam is of waaraan een accountant verbonden is en waarbinnen één of meer

Standaard	ISA	NV COS
		accountants voor een cliënt bedrijfsmatig professionele diensten verrichten, bestaande uit assurance-opdrachten of aan assurance verwante opdrachten en eventueel overige opdrachten, die niet beschikt over een vergunning als bedoeld in artikel 5 van de Wet toezicht accountantsorganisaties bedoelde vergunning; of b de accountantsorganisatie ter zake van uitgevoerde professionele diensten bestaande uit assurance-opdrachten of aan assurance verwante opdrachten en eventueel overige opdrachten die niet onder de werkingssfeer van de Wet toezicht accountantsorganisaties vallen.
220 par. 7u	-	Accountantsorganisatie - Een accountantsorganisatie als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet toezicht accountantsorganisaties.
220 par. 7s	-	Accountantspraktijk – Het accountantskantoor en de accountantsorganisatie.
220 par. 7g	Listed entity—An entity whose shares, stock or debt are quoted or listed on a recognized stock exchange, or are marketed under the regulations of a recognized stock exchange or other equivalent body.	Begrip en definitie daarvan aangepast: Organisatie van openbaar belang - a. een in Nederland gevestigde rechtspersoon naar Nederlands recht waarvan effecten zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht; b. een bank met zetel in Nederland als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht waaraan een vergunning is verleend ingevolge die wet; c. een centrale kredietinstelling met zetel in Nederland als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht waaraan een vergunning is verleend ingevolge die wet; d. een verzekeraar als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht met zetel in Nederland, niet zijnde een verzekeraar met beperkte risico-omvang als bedoeld in dat artikel; e. een onderneming instelling of openbare lichaam, behorende tot een van de ingevolge artikel 2 van de Wta aangewezen categorieën. Voetnoot toegevoegd: in de ISA's wordt gesproken over listed entities

Standaard	ISA	NV COS
		Deze term komt ook elders in de NV COS voor: Standaard 220 paragraaf 7b, 19, 21, A24, A28, A30, A31, A33, voetnoot 28 (hierin staat dat de Wta de mogelijkheid geeft om openbare lichamen aan te wijzen als oob), Standaard 260 paragraaf 17, Standaard 700 paragraaf 29A, 29AA, 30, 31, 40, 45A, 46, 50I, A40, A41, voetnoot 36, A43, A61, A62, Standaard 701 paragraaf 5 en A59, Standaard 706 voetnoot 10 en paragraaf A17, Standaard 720 paragraaf 21, 22 en A52, Standaard 800 paragraaf A16 en A18, Standaard 805 paragraaf A20 en A22. Tevens is de term <i>andere beursgenoteerde onderneming</i> toegevoegd. Deze term komt vaak in combinatie met oob voor (zie hierboven).
220 par. A1A	-	Op grond van artikel 18 van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) dient een accountantsorganisatie die een vergunning heeft om wettelijke controles in de zin van de Wta te mogen uitvoeren te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbeheersing. Artikel 8, tweede lid, van het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) schrijft voor dat in dit stelsel van kwaliteitsbeheersing procedures, beschrijvingen en standaarden bevat met betrekking tot: • de inrichting van een controledossier; • het uitvoeren van een wettelijke controle; en • de begeleiding van, het toezicht op en de beoordeling van door de medewerkers uitgevoerde werkzaamheden. De procedures, beschrijvingen en standaarden hebben ten doel de naleving door de accountantsorganisatie van de bij en krachtens de Algemene Voorschriften (artikelen 14 tot en met 24) van de Wta gestelde regels te waarborgen. De door de wetgever en de beroepsorganisatie aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing gestelde eisen zijn verspreid over de Wta, het Bta en de Verordening accountantsorganisaties (VAO). Deze eisen zijn in de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) van overeenkomstige toepassing verklaard op accountantskantoren die assurance-opdrachten anders dan wettelijke controles in de zin van de Wta, of aan assurance verwante opdrachten uitvoeren.

Standaard	ISA	NV COS
220 par. A28A	-	<i>Voor overige voorschriften met betrekking tot opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling wordt verwezen naar paragraaf 5 van het Bta en hoofdstuk 2 van de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen.</i>
230 par. A21	ISQC 1 (or national requirements that are at least as demanding) requires firms to establish policies and procedures for the timely completion of the assembly of audit files. ¹ An appropriate time limit within which to complete the assembly of the final audit file is ordinarily not more than 60 days after the date of the auditor's report. ²	Wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteitsbeheersing ³ vereist van de accountantseenheden dat zij beleidslijnen en procedures vaststellen voor het tijdig voltooien van de samenstelling van controledossiers. ⁴ Een geschikte termijn waarbinnen de samenstelling van het definitieve controledossier moet worden afgerond, is in het algemeen een termijn van niet meer dan 2 maanden ⁵ na de datum van de controleverklaring. ⁶ Voetnoot toegevoegd: de Standaarden spreken over een periode van 60 dagen.
230 par. A23	ISQC 1 (or national requirements that are at least as demanding) requires firms to establish policies and procedures for the retention of engagement documentation. ⁷ The retention period for audit engagements ordinarily is no shorter than five years from the date of the auditor's report, or, if later, the date of the group auditor's report. ⁸	Wet- en regelgeving op het gebied van kwaliteitsbeheersing vereist ⁹ van de accountantseenheden dat zij beleidslijnen en procedures voor het bewaren van opdrachtdocumentatie vaststellen. ¹⁰ De bewaartermijn voor controleopdrachten is gewoonlijk niet korter dan zeven jaar ¹¹ vanaf de datum van de controleverklaring of de datum van de controleverklaring over de geconsolideerde financiële overzichten indien deze later valt. ¹²

¹ ISQC 1, paragraph 45.

² ISQC 1, paragraph A54.

³ Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta).

⁴ Bta, artikel 11.

⁵ De Standaarden spreken van een periode van 60 dagen.

⁶ Bta, artikel 11.

⁷ ISQC 1, paragraph 47.

⁸ ISQC 1, paragraph A61.

⁹ Afhankelijk van de situatie Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)/Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta)/Verordening accountantsorganisaties (VAO) of Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS).

¹⁰ Bta, artikel 11 respectievelijk NVKS, artikel 25.

¹¹ In de Standaarden is er sprake van een periode van vijf jaar.

¹² Bta, artikel 11 respectievelijk NVKS artikel 25.

Standaard	ISA	NV COS
		Voetnoot toegevoegd: in de Standaarden is sprake van een periode van vijf jaar.
240 par. A52A	-	De accountant gaat na of de aanwijzing voor fraude betrekking heeft op een ongebruikelijke transactie zoals bedoeld in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme Indien en voor zover dit het geval is handelt hij overeenkomstig deze wet.
240 par. A57A	-	De meldingsplicht bij wettelijke controleopdrachten, als gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, onderdeel j, van de Wet toezicht accountantsorganisaties, is geregeld in artikel 26 van deze wet en in artikel 36 tot en met 38.
560 par. 14-16, A19	14. After the financial statements have been issued, the auditor has no obligation to perform any audit procedures regarding such financial statements. However, if, after the financial statements have been issued, a fact becomes known to the auditor that, had it been known to the auditor at the date of the auditor's report, may have caused the auditor to amend the auditor's report, the auditor shall: - a Discuss the matter with management and, where appropriate, those charged with governance; - b Determine whether the financial statements need amendment; and, if so, - c Inquire how management intends to address the matter in the financial statements. 15. If management amends the financial statements, the auditor shall: (Ref: Para. A17) - a Carry out the audit procedures necessary in the circumstances on the amendment. - b Review the steps taken by management to ensure that anyone in receipt of the previously issued financial statements together with the auditor's report thereon is informed of the situation. - c Unless the circumstances in paragraph 12 apply: - i Extend the audit procedures referred to in paragraphs 6 and 7 to the date of the new auditor's report, and date the new auditor's report no earlier than the date of	14. Nadat de financiële overzichten zijn gepubliceerd heeft de accountant geen verplichting om enige controle werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot die financiële overzichten. <i>Aan artikel 2:362 lid 6 BW kan worden ontleend, dat indien na de vaststelling van de jaarrekening door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders blijkt dat de jaarrekening in ernstige mate te kort schiet in het geven van het inzicht conform artikel 2:362 lid 1 BW, het bestuur daaromtrent onverwijld bericht aan de leden of aandeelhouders en een mededeling daaromtrent deponeert ten kantore van het handelsregister; en dat bij de mededeling een accountantsverklaring wordt gevoegd, indien de jaarrekening overeenkomstig artikel 2:393 BW is gecontroleerd.</i> <i>In het geval dat zijn opdrachtgever medewerking weigert distantieert de accountant zich van de openbaar gemaakte stukken. Wanneer het bij een openbaar register gedeponeerde stukken betreft kan dit bijvoorbeeld door dit register schriftelijk te berichten dat de verklaring ten onrechte openbaar gemaakt is. In andere gevallen kan bijvoorbeeld publicatie in een landelijk dagblad worden overwogen.</i> 15 – 16 – A19 –

Standaard	ISA	NV COS
	approval of the amended financial statements; and ii Provide a new auditor's report on the amended financial statements. d When the circumstances in paragraph 12 apply, amend the auditor's report, or provide a new auditor's report as required by paragraph 12 16. The auditor shall include in the new or amended auditor's report an Emphasis of Matter paragraph or Other Matter(s) paragraph referring to a note to the financial statements that more extensively discusses the reason for the amendment of the previously issued financial statements and to the earlier report provided by the auditor. A19. In some jurisdictions, entities in the public sector may be prohibited from issuing amended financial statements by law or regulation. In such circumstances, the appropriate course of action for the auditor may be to report to the appropriate statutory body.	
610 par. 1	This International Standard on Auditing (ISA) deals with the external auditor's responsibilities if using the work of internal auditors. This includes (a) using the work of the internal audit function in obtaining audit evidence and (b) using internal auditors to provide direct assistance under the direction, supervision and review of the external auditor.	Deze Standaard behandelt de verantwoordelijkheden van de accountant (voetnoot) indien hij gebruikmaakt van de werkzaamheden van interne auditors. Dit omvat: - a het gebruikmaken van de werkzaamheden van de interne auditfunctie bij het verkrijgen van controle-informatie; en - b het gebruikmaken van interne auditors om directe ondersteuning te verlenen onder de aansturing, het toezicht en de beoordeling van de accountant. Voetnoot toegevoegd: <i>Dit betreft de openbaar accountant. In incidentele gevallen kan dit ook de overheids- of intern accountant zijn.</i> De term externe accountant wordt niet gebruikt omdat deze wordt gebruikt in de Wta.

Standaard	ISA	NV COS
700 par. 4	This ISA promotes consistency in the auditor's report. Consistency in the auditor's report, when the audit has been conducted in accordance with ISAs, promotes credibility in the global marketplace by making more readily identifiable those audits that have been conducted in accordance with globally recognized standards. It also helps to promote the user's understanding and to identify unusual circumstances when they occur.	Deze Standaard bevordert de consistentie in de controleverklaring. Consistentie in de controleverklaring, in het geval de audit is uitgevoerd overeenkomstig de NV COS en daarmee conform de ISA's , bevordert de geloofwaardigheid in de wereldwijde markt door die controles die zijn uitgevoerd overeenkomstig standaarden die wereldwijd worden erkend, makkelijker herkenbaar te maken. Het is tevens een hulpmiddel voor het bevorderen van het begrip van de gebruiker, alsmede voor het onderkennen van ongebruikelijke omstandigheden wanneer deze zich voordoen.
700 par. 27	If the reference to the applicable financial reporting framework in the auditor's opinion is not to International Financial Reporting Standards issued by the International Accounting Standards Board or International Public Sector Accounting Standards issued by the International Public Sector Accounting Standards Board, the auditor's opinion shall identify the jurisdiction of origin of the framework.	Indien de in de controleverklaring opgenomen referentie aan het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving geen referentie is aan de International Financial Reporting Standards uitgebracht door de International Accounting Standards Board (IASB), noch aan de International Public Sector Accounting Standards uitgebracht door de International Public Sector Accounting Standards Accounting Standards Board (IPSASB), noch aan Titel 9 Boek 2 BW dient het oordeel van de accountant het rechtsgebied van oorsprong van het stelsel aan te duiden.
700 par. 29A, A41A	-	29A 1. De accountant dient voor oob's of andere beursgenoteerde ondernemingen in de controleverklaring in een aparte sectie 'Materialiteit' de in de controle gehanteerde materialiteit van de financiële overzichten als geheel en de wijze waarop deze is bepaald uiteen te zetten. De accountant dient te beschrijven dat hij rekening houdt met kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van materialiteit. (Zie Par. A41A) 2. In afwijking van het eerste lid dient een accountant bij een oordeelonthouding alvorens een sectie 'Materialiteit' op te nemen te overwegen of dat passend is. Hij neemt daarbij het volgende tenminste in overweging: • worden er naast de aangelegenheden die leiden tot de oordeelonthouding nog andere aangelegenheden vermeld die tot een niet goedkeurende verklaring zouden hebben geleid, in overeenstemming met paragraaf 27 van Standaard 705, die het wenselijk maken om een sectie 'Materialiteit' als bedoeld in het eerste lid op te nemen;

Standaard	ISA	NV COS
		- kan het opnemen van een sectie 'Materialiteit' als bedoeld in het eerste lid suggereren dat de financiële overzichten als geheel meer geloofwaardig zijn dan gepast zou zijn in de omstandigheden, Wanneer de accountant vaststelt dat het passend is om een sectie 'Materialiteit' op te nemen doet de accountant dit met in achtneming van de vereisten in het eerste lid. A41A De uitleg van hoe de accountant het concept materialiteit heeft toegepast bij het plannen en uitvoeren van de controle, wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden en complexiteit van de controle. In aanvulling op het specificeren van het grensbedrag dat gebruikt wordt door de accountant als zijnde van materieel belang voor de financiële overzichten als geheel, kan de uitleg het volgende omvatten: (Zie Par. 29A) - materialiteitsniveau of materialiteitsniveaus voor die transactiestromen, rekeningsaldi of toelichtingen waar dergelijke materialiteitsniveaus lager zijn dan de materialiteit voor de financiële overzichten als geheel (zoals beschreven in paragraaf 10 van Standaard 320); - alle significante herzieningen van grensbedragen van materialiteit die gemaakt zijn naarmate de controle vorderde; - het grensbedrag dat gebruikt is voor het rapporteren van ongecorrigeerde verschillen aan het auditcomité; - significante kwalitatieve overwegingen die betrekking hebben op de evaluatie van de materialiteit door de accountant.
700 par. 29AA, A41AA	-	29AA 1. De accountant dient voor oob's of andere beursgenoteerde ondernemingen in een aparte sectie 'Reikwijdte van de groepscontrole' in de controleverklaring aan te geven hoe hij de controle van groepsonderdelen heeft uitgevoerd, voor zover van toepassing. (Zie Par. A41AA) 2. In afwijking van het eerste lid dient een accountant bij een oordeelonthouding alvorens een sectie 'Reikwijdte van de groepscontrole' op te nemen te overwegen of dat passend is. Hij neemt daarbij het volgende tenminste in overweging: worden er naast de aangelegenheden die leiden tot de

Standaard	ISA	NV COS
		<i>oordeelonthouding nog andere aangelegenheden vermeld die tot een niet goedkeurende verklaring zouden hebben geleid, in overeenstemming met paragraaf 27 van Standaard 705, die het wenselijk maken om een sectie 'Reikwijdte van de groepscontrole' als bedoeld in het eerste lid op te nemen;</i> <i>kan het opnemen van een sectie 'Reikwijdte van de groepscontrole' als bedoeld in het eerste lid suggereren dat de financiële overzichten als geheel meer geloofwaardig zijn dan gepast zou zijn in de omstandigheden,</i> <i>Wanneer de accountant vaststelt dat het passend is om een sectie 'Reikwijdte van de groepscontrole' op te nemen doet de accountant dit met in achtneming van de vereisten in het eerste lid.</i> A41AA <i>De inhoud van het overzicht van de reikwijdte van de groepscontrole wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden van de controle en hoe de reikwijdte werd beïnvloed door de toepassing van materialiteit door de accountant en hoe is ingespeeld op de risico's op een afwijking van materieel belang zoals beschreven in de controleverklaring. Een dergelijke samenvatting kan bijvoorbeeld ook het volgende omvatten: (zie Par. 29AA)</i> <i>de gerealiseerde dekking van opbrengsten, totale activa en winst voor belasting;</i> <i>de gerealiseerde dekking van opbrengsten, totale activa en winst voor belasting van segmenten waarover moet worden gerapporteerd;</i> <i>het aantal bezochte locaties door de accountant als onderdeel van het totale aantal locaties en de onderliggende beweegreden voor elk bezoekprogramma;</i> <i>het effect van de groepsstructuur op de reikwijdte. De controleaanpak van een groep die bestaat uit autonome dochtermaatschappijen kan verschillen van de aanpak die wordt toegepast op een groep die bestaat uit een aantal niet-autonome divisies;</i> <i>de aard en omvang van de betrokkenheid van de groepsaccountant bij de werkzaamheden van de accountant van het groepsonderdeel.</i>

Standaard	ISA	NV COS
700 par. 31	When the auditor is otherwise required by law or regulation or decides to communicate key audit matters in the auditor's report, the auditor shall do so in accordance with ISA 701. (Ref: Para. A40–A42)	Wanneer van de accountant anderszins op grond van wet- of regelgeving is vereist om kernpunten van de controle in de controleverklaring te communiceren, of wanneer hij hiertoe besluit, dient hij dit overeenkomstig Standaard 701 te doen. (Zie Par. A40, A41 en A42) <i>Wanneer de accountant voor een niet-oob ertoe besluit om kernpunten van de controle in de controleverklaring te communiceren, dient hij ook de secties 'Materialiteit' en 'Reikwijdte van de groepscontrole' in de controleverklaring op te nemen in overeenstemming met paragrafen 29A en 29AA.</i>
700 par. 45A	-	<i>De accountant dient voor oob's of andere beursgenoteerde ondernemingen ten minste de volgende onderwerpen op te nemen in de sectie overige rapporteringsverantwoordelijkheden:</i> • door wie is de accountantseenheid benoemd; • datum van benoeming en periode van totale ononderbroken opdracht van de accountantseenheid met inbegrip van eerdere verlengingen en herbenoemingen.
700 par. 51	An auditor may be required to conduct an audit in accordance with the auditing standards of a specific jurisdiction (the “national auditing standards”), but may additionally have complied with the ISAs in the conduct of the audit. If this is the case, the auditor's report may refer to International Standards on Auditing in addition to the national auditing standards, but the auditor shall do so only if: (Ref: Para. A43-A44) - a There is no conflict between the requirements in the national auditing standards and those in ISAs that would lead the auditor - i to form a different opinion, or - ii not to include an Emphasis of Matter paragraph that, in the particular circumstances, is required by ISAs; and - b The auditor's report includes, at a minimum, each of the elements set out in paragraph 43(a)(i) when the auditor uses the layout or wording specified by the national auditing standards. Reference to law or regulation in paragraph 43(e) shall be read as reference to the national	Van een accountant kan vereist worden om een controle uit te voeren overeenkomstig andere controlestandaarden van een specifiek rechtsgebied of van een internationale instantie die standaarden vaststelt (standards setter) (de “andere controlestandaarden”), maar hij kan bovendien de NV COS hebben nageleefd bij de uitvoering van de controle. Indien dit het geval is, kan de controleverklaring verwijzen naar de NV COS in aanvulling op de andere controlestandaarden, doch de accountant dient dit enkel te doen indien: (Zie: Alinea A43-A44) - a er geen conflict is tussen de vereisten van de andere controlestandaarden en de vereisten in de NV COS, dat er voor de accountant toe zou leiden (i) om een verschillend oordeel te vormen, of (ii) om niet een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden die in de bijzondere omstandigheden op grond van de NV COS wordt vereist, op te nemen; en - b De controleverklaring minstens elk van de elementen bevat zoals uiteengezet in alinea 43 (a)-(i) in het geval de accountant gebruikt maakt van de lay-out of de bewoordingen die door de andere controlestandaarden wordt gespecificeerd. Referentie aan wet- of regelgeving in alinea 43 (e) dient te worden gelezen als referentie aan

Standaard	ISA	NV COS
	auditing standards. The auditor's report shall thereby identify such national auditing standards.	de andere controlestandaarden. De controleverklaring dient daarbij dergelijke andere controlestandaarden aan te duiden. In paragrafen 52, A76 en A77 is dit ook zo aangepast.
700 par. A59A	-	Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW dient de accountant in de controleverklaring een oordeel te geven over de verenigbaarheid van het bestuursverslag met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW en een oordeel of er, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de rechtspersoon en zijn omgeving, materiële onjuistheden in het bestuursverslag zijn gebleken onder opgave van de aard van die onjuistheden.
710 par. 2	The nature of the comparative information that is presented in an entity's financial statements depends on the requirements of the applicable financial reporting framework. There are two different broad approaches to the auditor's reporting responsibilities in respect of such comparative information: corresponding figures and comparative financial statements. The approach to be adopted is often specified by law or regulation but may also be specified in the terms of engagement.	De aard van de ter vergelijking opgenomen informatie die wordt weergegeven in de financiële overzichten van een entiteit hangt af van de door het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving gestelde eisen. Er zijn twee verschillende algemene aanpakken voor de rapporteringsverantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot dergelijke ter vergelijking opgenomen informatie: vergelijkende cijfers en vergelijkende financiële overzichten. De aanpak die moet worden gehanteerd wordt vaak gespecificeerd door wet- of regelgeving, maar kan ook in de opdrachtvoorwaarden worden gespecificeerd. (Voetnoot) Voetnoot bij paragraaf 2 <i>In Nederland wordt het systeem van "vergelijkende cijfers" gevolgd.</i>
800 par. A16	ISA 700 (Revised) requires the auditor to communicate key audit matters in accordance with ISA 701 ¹³ for audits of complete sets of general purpose financial statements of listed entities. For audits of special purpose financial statements, ISA 701 only applies when communication of key	Standaard 700 vereist van de accountant om <i>materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten</i> van de controle te communiceren in overeenstemming met Standaard 700 en Standaard 701 ¹⁵ voor de controles van volledige sets van financiële overzichten voor algemene doeleinden van <i>oob's of andere beursgenoteerde ondernemingen</i> . ¹⁶ Voor

¹³ ISA 701, *Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*.

¹⁵ Standaard 701, *Het communiceren van kernpunten van de controle in de controleverklaring van de onafhankelijke accountant*.

¹⁶ *In de ISA's wordt gesproken over 'listed entities'.*

Standaard	ISA	NV COS
	audit matters in the auditor's report on the special purpose financial statements is required by law or regulation or the auditor otherwise decides to communicate key audit matters. When key audit matters are communicated in the auditor's report on special purpose financial statements, ISA 701 applies in its entirety.¹⁴	controles van financiële overzichten voor bijzondere doeleinden zijn Standaard 700 paragraaf 29A, 29AA en 31 en Standaard 701 alleen van toepassing wanneer communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle in de controleverklaring over de financiële overzichten voor bijzondere doeleinden vereist is op grond van wet- of regelgeving of de accountant anderszins besluit om materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle te communiceren. Wanneer kernpunten van de controle worden gecommuniceerd in de controleverklaring over de financiële overzichten voor bijzondere doeleinden, is Standaard 701 in zijn totaliteit van toepassing en dient ook over materialiteit en reikwijdte van de groepscontrole in overeenstemming met Standaard 700, paragraaf 29A respectievelijk 29AA te worden gecommuniceerd in de controleverklaring.¹⁷
805 par. 14 en A20	14. If the auditor's report on an entity's complete set of financial statements includes: - a A modified opinion in accordance with ISA 705 (Revised); - b An Emphasis of Matter paragraph or an Other Matter paragraph in accordance with ISA 706 (Revised); - c A Material Uncertainty Related to Going Concern section in accordance with ISA 570 (Revised); - d Communication of key audit matters in accordance with ISA 701; or - e A statement that describes an uncorrected material misstatement of the other information in accordance with ISA 720 (Revised); the auditor shall consider the implications, if any, that these matters have for the audit of the single financial statement or of the specific element of a financial statement and for the auditor's report thereon. (Ref: Para. A23–A27) A20	14. Indien in de controleverklaring betreffende de volledige set van financiële overzichten van een entiteit het volgende omvat: - a een aangepaste verklaring in overeenstemming met Standaard 705; - b een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden of een paragraaf inzake overige aangelegenheden in overeenstemming met Standaard 706; - c een sectie Onzekerheid van materieel belang omtrent de continuïteit in overeenstemming met Standaard 570; - d communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle in overeenstemming met Standaard 700 en 701; of - e een vermelding die een ongecorrigeerde afwijking van materieel belang van de andere informatie beschrijft in overeenstemming met Standaard 720 zal de accountant eventuele implicaties overwegen die deze aangelegenheden hebben voor de controle van het enkele financieel overzicht of het specifieke element van een financieel overzicht en voor de daarbij horende controleverklaring. (Zie Par. A23, A24, A25, A26 en A27)

¹⁴ ISA 700 (Revised), paragraph 31.

¹⁷ Standaard 700, paragraaf 31.

Standaard	ISA	NV COS
	ISA 700 (Revised) requires the auditor to communicate key audit matters in accordance with ISA 701 for audits of complete sets of general purpose financial statements of listed entities. ¹⁸ For audits of a single financial statement or a specific element of a financial statement, ISA701 only applies when communication of key audit matters in the auditor's report on such financial statements or elements is required by law or regulation, or the auditor otherwise decides to communicate key audit matters. When key audit matters are communicated in the auditor's report on a single financial statement or a specific element of a financial statement, ISA 701 applies in its entirety. ¹⁹	A20 Standaard 700 vereist van de accountant om materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle te communiceren in overeenstemming met Standaard 700 en Standaard 701 voor controles van volledige sets van financiële overzichten voor algemene doeleinden van oob's of andere beursgenoteerde ondernemingen . ^{20 21} Voor controles van een enkel financieel overzicht of een specifiek element van een financieel overzicht, zijn Standaard 700 paragraaf 29A, 29AA en 31 en Standaard 701 alleen van toepassing wanneer communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle in de controleverklaring over dergelijke financiële overzichten vereist is op grond van wet- of regelgeving of de accountant anderszins besluit om materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle te communiceren. Wanneer kernpunten van de controle worden gecommuniceerd in de controleverklaring over een enkel financieel overzicht of een specifiek element van een financieel overzicht, is Standaard 701 in zijn totaliteit van toepassing en dient ook over materialiteit en reikwijdte van de groepscontrole in overeenstemming met Standaard 700 paragraaf 29A respectievelijk 29AA te worden gecommuniceerd in de controleverklaring. ²²
810 par. 19 en A21	When the auditor's report on the audited financial statements includes: a A qualified opinion in accordance with ISA 705 (Revised); b An Emphasis of Matter paragraph or an Other Matter paragraph in accordance with ISA 706 (Revised); c A Material Uncertainty Related to Going Concern section in accordance with ISA 570 (Revised);	Wanneer de controleverklaring bij de gecontroleerde financiële overzichten het volgende omvat: a een oordeel met beperking in overeenstemming met Standaard 705; b een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden of een paragraaf inzake overige aangelegenheden in overeenstemming met Standaard 706; c een sectie Materiële onzekerheid omtrent de continuïteit in overeenstemming met Standaard 570;

¹⁸ ISA 700 (Revised), paragraph 30.

¹⁹ ISA 700 (Revised), paragraph 31.

²⁰ In de ISA's wordt gesproken over 'listed entities'.

²¹ Standaard 700, paragraaf 30.

²² Standaard 700, paragraaf 31.

Standaard	ISA	NV COS
	d Communication of key audit matters in accordance with ISA 701; or e A statement that describes an uncorrected material misstatement of the other information in accordance with ISA 720 (Revised); and the auditor is satisfied that the summary financial statements are consistent, in all material respects, with or are a fair summary of the audited financial statements, in accordance with the applied criteria, the auditor's report on the summary financial statements shall, in addition to the elements in paragraph 16: 1 State that the auditor's report on the audited financial statements includes a qualified opinion, an Emphasis of Matter paragraph, an Other Matter paragraph, a Material Uncertainty Related to Going Concern section, communication of key audit matters, or a statement that describes an uncorrected material misstatement of the other information; and (Ref: Para. A21) 2 Describe: (Ref: Para. A22) a The basis for the qualified opinion on the audited financial statements and the effect thereof, if any, on the summary financial statements; b The matter referred to in the Emphasis of Matter paragraph, the Other Matter paragraph, or the Material Uncertainty Related to Going Concern section in the auditor's report on the audited financial statements and the effect(s) thereof, if any, on the summary financial statements; or c The uncorrected material misstatement of the other information and the effect(s) thereof, if any, on the information included in a document containing the summary financial statements and the auditor's report thereon. (Ref: Para. A15)	d communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en kernpunten van de controle in overeenstemming met Standaard 700 en 701; of e een vermelding die een niet gecorrigeerde afwijking van materieel belang van de andere informatie in overeenstemming met Standaard 720 beschrijft; en de accountant ervan overtuigd is dat de samengevatte financiële overzichten, in alle van materieelbelang zijnde opzichten, consistent zijn met of een getrouwe samenvatting zijn van de gecontroleerde financiële overzichten, in overeenstemming met de toegepaste criteria, dient de controleverklaring bij de samengevatte financiële overzichten, in toevoeging op de elementen in paragraaf 16: 1 te vermelden dat de controleverklaring bij de gecontroleerde financiële overzichten een oordeel met beperking omvat, een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden, een paragraaf inzake overige aangelegenheden, een sectie Materiële onzekerheid omtrent de continuïteit, communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en de kernpunten van de controle, of een vermelding die een niet gecorrigeerde afwijking van materieel belang van de andere informatie beschrijft ; en (Zie Par. A21) 2 te beschrijven: (Zie Par A22) a de basis voor het oordeel met beperking bij de gecontroleerde financiële overzichten en het eventuele effect daarvan op de samengevatte financiële overzichten; of b de aangelegenheid waarnaar wordt verwezen in de paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden, de paragraaf inzake overige aangelegenheden of de Materiële onzekerheid omtrent de continuïteit in de controleverklaring betreffende de gecontroleerde financiële overzichten en het(de) eventuele effect(en) daarvan op de samengevatte financiële overzichten; of c de ongecorrigeerde afwijkingen van materieel belang van de andere informatie en het(de) eventuele effect(en) daarvan op de informatie opgenomen in een document dat de samengevatte financiële overzichten bevat en de daarbij horende controleverklaring. (Zie Par A15)

Standaard	ISA	NV COS
	A21 Paragraph 19(i) of this ISA requires the auditor to include a statement in the auditor's report on the summary financial statements when the auditor's report on the audited financial statements includes communication of one or more key audit matters described in accordance with ISA 701.15 However, the auditor is not required to describe the individual key audit matters in the auditor's report on the summary financial statements.	A21 Paragraaf 19(i) van deze Standaard vereist van de accountant om een vermelding in de controleverklaring betreffende de samengevatte financiële overzichten op te nemen wanneer de controleverklaring betreffende de gecontroleerde financiële overzichten communicatie van materialiteit, reikwijdte van de groepscontrole en een of meer kernpunten van de controle in overeenstemming met Standaard 700 en 701²³ bevat. Van de accountant is echter niet vereist om materialiteit, de reikwijdte van de groepscontrole of de individuele kernpunten van de controle te beschrijven in de controleverklaring betreffende de samengevatte financiële overzichten.

²³ Standaard 700, paragraaf 29A, 29AA en 31 en Standaard 701, paragraaf 13.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl